

Může se stát pěstounem ?

Manuál pro pracovníky Úřadu práce ČR

Jak aktivně nacházet náhradní rodiče - profesionalizace procesů při výběru adeptů
na nový typ zaměstnání (CZ.1.04/5.1.01/77.00268).

Projekt financovaný z Evropského sociálního fondu prostřednictvím OP LZZ a státního rozpočtu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠÍ BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah

1. Cíl a účel manuálu.....	2
2. Kdo může být pěstounem a důvody hledání nových pěstounů	3
3. Role Úřadu práce ČR při vyhledávání pěstounů.....	6
4. Základní informace o pěstounské péči v České republice.....	8
5. Role veřejné správy v oblasti pěstounské péče (přehled).....	14
6. Použitá literatura	16

Cíl a účel manuálu

1

Úřad práce České republiky (dále jen „ÚP“) je jedním z orgánů veřejné správy, které se podílejí na sociálně-právní ochraně dětí. V oblasti náhradní rodinné péče vyplácí pěstounům a svěřeným dětem dávky pěstounské péče. Obcím, krajům a dalším organizacím, které náhradní rodiny doprovázejí, poskytuje státní příspěvek na výkon pěstounské péče. Od 1. ledna 2015 bude provádět rovněž inspekce kvality sociálně-právní ochrany.

Působnost ÚP má však mnohem širší potenciál. Zaměstnanci ÚP se každodenně setkávají s velkým množstvím klientů. Zcela jistě jsou mezi nimi i osoby, které mají předpoklady stát se dobrými náhradními rodiči. Hlavní kvalifikací dobrého pěstouna není dosažené vzdělání či profesní praxe, ale osobnostní předpoklady.

Manuál popisuje klíčové situace v činnosti ÚP, které mohou vést k oslovení osob vhodných pro náhradní rodičovství. Popisuje požadavky na osoby, které mohou tuto péči poskytovat, a obsahuje rovněž základní informace o pěstounské péči, využitelné v každodenní činnosti pracovníků ÚP.

Kdo může být pěstounem a důvody hledání nových pěstounů

Proč hledáme náhradní rodiče?

Prostředí, v němž dítě vyrůstá, je zcela zásadní pro celý jeho další život. Desítky domácích i zahraničních vědeckých studií prokázaly negativní dopady ústavní péče na vývoj dítěte. Děti, které prošly tímto typem péče (zejména v raném období), vykazují horší výsledky ve škole, v dospělosti se potýkají s problémy v osobním životě a trpí řadou specifických zdravotních i psychických potíží. Příčinou je absence možnosti navázat blízký vztah s jednou pečující osobou a chybějící podněty z okolního prostředí. Pro správný vývoj dítěte jsou tyto interakce zcela nezbytné. Pokud chybí nebo jsou nedostatečné a děti prožívají nevyhraněné a neosobní vztahy v ústavním prostředí, poruchy ve vývoji mohou být trvalé. Následky se přenášejí do dalších generací. Podle výzkumu provedeného na Slovensku je například u dívek, které prošly ústavní výchovou, 52 krát větší pravděpodobnost, že také jejich dítě bude odebráno z rodiny.

Reforma systému péče o ohrožené děti si proto klade za cíl zajistit pro co nejvíce dětí péči v rodinném prostředí. Ne všechny děti však mohou vyrůst u svých rodičů. Ideálním řešením situace těchto dětí je náhradní rodinná péče, přechodná či dlouhodobá. Podmínkou je však dostatečný počet kvalitních náhradních rodičů. Je proto nutné na všech úrovních (státní orgány, kraje, obce, neziskové organizace) aktivně vyhledávat vhodné zájemce o náhradní rodinnou péči. Do tohoto vyhledávání se v rámci své činnosti může zapojit i ÚP. Náhradní rodinná péče představuje pro řadu osob vhodnou příležitost seberealizace a uplatnění ve společnosti.

Vyhledávání a výběr budoucích náhradních rodičů je dlouhodobá a nikdy nekončící práce. Zatímco jedna náhradní rodina dovede děti do jejich samostatného života, objeví se další děti, jimž je potřeba nalézt bezpečné rodinné prostředí. Společně s Vámi se pokusíme, aby co nejvíce dětí v České republice dostalo příležitost strávit své dětství v milující rodině.

Koho hledáme? (profil „ideálního“ pěstouna)

Mnoho lidí se rozhodne stát pěstouny v okamžiku, kdy je jejich vlastní děti opouští a vstupují do samostatného života. Rodiče se však cítí dostatečně silní, aby využili své rodičovské dovednosti pro další potřebné dítě. Je to období, které je k pěstounství velmi vhodné, neboť tito zájemci mají bohaté zkušenosti s výchovou vlastních dětí a zároveň naplněné rodičovské potřeby. Jejich motivací je pomoci svěřenému dítěti, nikoliv zaplnit přijetím dítěte mezeru ve svém vlastním osobním životě (pro tyto osoby je vhodnější cesta osvojení dítěte). V případě absence rodičovské zkušenosti jsou vítány zkušenosti v oblasti práce s dětmi, například v rámci profese nebo volnočasových aktivit. Věk pěstouna by se měl pohybovat mezi 25 - 65 lety. Děti jsou do náhradní rodiny svěřovány přiměřeně věkovému rozdílu.

Jaké osobnostní předpoklady by měl mít pěstoun?

- Zralá osobnost ideálně s rodičovskou zkušeností, s dobrými schopnostmi pro péči o děti.
- Trpělivost, empatie, tolerance a schopnost předávat lásku.
- Připravenost udržovat kontakty dítěte s jeho rodiči a dalšími blízkými osobami, schopnost předat dítě po vyřešení situace jeho rodičům nebo do jiného typu náhradní péče (např. osvojitelům).
- Stabilní rodinné zázemí.
- Trestní i morální bezúhonnost.
- Dobrý zdravotní stav.
- Jsou vyloučeny závislosti (drogy, alkohol atd.), členství v rizikové skupině či sektě.
- Pěstounem se mohou stát lidé, kteří se zvládnou starat o cizí dítě a dokážou ho citově přijmout se všemi jeho obtížemi, zvláštnostmi a potřebami.
- Připravenost spolupracovat s odborníky, být aktivní při hledání řešení pro dítě.
- Ochota dále se vzdělávat, pracovat na svých osobních tématech, rozvíjet schopnost sebereflexe.

Jaké zázemí by měl mít pěstoun?

- ✿ Oba manželé či partneři s pěstounskou péčí souhlasí (pokud zájemce žije v manželském nebo partnerském svazku). O situaci jsou informováni také vlastní děti zájemců a v rámci své rozumové vyspělosti také s novou rolí rodiny srozuměni.
- ✿ Stabilní ekonomická a sociální situace, bez vážných problémů ohrožujících fungování rodiny (rodině např. nehrozí exekuce, ztráta bydlení atd.).
- ✿ Bytové podmínky umožňují vytvoření potřebného zázemí a soukromí pro svěřené dítě.
- ✿ Pěstoun musí mít bydliště na území České republiky.
- ✿ Děti, které přicházejí do náhradní rodinné péče, mohou mít za sebou nejrůznější traumata, vyrovnávají se se ztrátou blízkých osob a známého prostředí. Proto je potřeba zajistit jim co nejstabilnější a neklidnější prostředí.

Role Úřadu práce ČR při vyhledávání pěstounů

Již bylo řečeno, že pobočky a kontaktní místa ÚP mohou při vyhledávání nových pěstounů hrát významnou roli. Na tato místa dochází velké množství lidí, ve veřejně přístupných prostorech je tedy vhodné umístit základní informace o možnosti stát se pěstounem. V případě, že uchazeč o zaměstnání projeví o zmíněné téma zájem, měl by mu pracovník ÚP podat podrobnější informace, informační materiály a kontakty na další subjekty, které zájemce o pěstounství provedou dalším procesem.

Jak s vhodnými zájemci komunikovat?

Důvody proč se lidé stávají náhradními rodiči, jsou jak citové, tak racionální. Měly by být vedeny touhou pomoci dítěti naplnit jeho potřeby a zajistit mu bezpečné prostředí pro jeho vývoj. Je v pořádku, pokud potencionální uchazeči uvažují o tom, že by se pěstounství stalo jejich profesí. Neměla by to být ovšem jediná motivace. Opakované zkušenosti dokazují, že pěstouni, které zajímá především stabilní zdroj příjmů, pak stejně tuto činnost brzy opustí. Je pro ně příliš náročná, pokud je sama o sobě netěší a nenapňuje. V případě, že se při své práci setkáte s osobami, které splňují předpoklady uvedené v předchozí části manuálu, nebo projeví přání či záměry věnovat se pomáhající profesi, **informujte je o možnosti náhradní rodinné péče**. Při kontaktu s potenciálními zájemci je vhodné sdělovat informace nejen prostřednictvím rozhovoru, ale také **předáním informačních materiálů o náhradní rodinné péči**. Nadační fond J&T vydává brožuru „Já pěstoun“, kde jsou shrnuty základní informace o náhradním rodičovství. K dispozici jsou rovněž materiály vydávané Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Vhodné uchazeče je třeba nasměrovat na místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, **oddělení sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)**. Sociální pracovník obecního úřadu poskytne zájemcům další potřebné informace a zahájí proces zprostředkování, který je podrobně

popsán v následující části manuálu. V případě většího množství zájemců je možno pro ně uspořádat ve spolupráci s OSPOD společné setkání, kde budou nasměrováni na konkrétní pracoviště, budou jim předány kontakty, informační materiály atd. **Pracovník ÚP přitom není v roli posuzovatele osobnostních či jiných předpokladů potenciálních zájemců o náhradní rodinnou péči, tuto odpovědnost nesou orgány sociálně-právní ochrany dětí.**

Při vyhledávání vhodných uchazečů je možno spolupracovat i **s nestátními neziskovými organizacemi**, které působí ve vašem regionu. Někteří ze zájemců mohou preferovat neformální prostředí před úřadem. Neziskové organizace zabývající se podporou náhradní rodinné péče, mohou rovněž zájemcům poskytnout potřebné informace, případně i setkání se stávajícími náhradními rodiči (často jde o organizace, které náhradní rodiče sdružují). Tato setkání jsou pro rozhodování velmi přínosná a jsou zdrojem cenných informací a zkušeností. **Seznam neziskových organizací naleznete například v brožuře „Já pěstoun“.**

Základní informace o pěstounské péči v České republice

Právní úprava náhradní rodinné péče

Základní právní úpravu rodičovských práv a povinností a také náhradní rodinné péče včetně péče pěstounské nalezneme v části druhé občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., dále jen „občanský zákoník“). **Občanský zákoník nabyl účinnosti 1. ledna 2014, k tomuto datu zároveň pozbyl platnosti zákon č. 64/1963 Sb., o rodině, který tyto otázky v minulosti řešil.** Podrobněji než dosud je zde stanoveno, v jakých případech se pěstounská péče nařizuje, jaké jsou právní vztahy mezi pěstounem a svěřeným dítětem (§ 958 – 970). Občanský zákoník upravuje i další typy péče osvojení (§ 794 – 845), poručenství (§ 928 – 942), péče jiné fyzické osoby (§ 953 – 957), ale i otázky vztahů mezi rodiči a dětmi, rodičovské odpovědnosti (§ 775 a násl.) atd.

Do pěstounské péče je dítě svěřováno tehdy, pokud se rodiče nemohou o dítě po určitou dobu starat, ale existuje zde možnost, že tuto schopnost znovu nabydou. Na rozdíl od osvojení pěstoun nemá k dítěti vyživovací povinnost (tu mají i nadále rodiče). Rodiče platí výživné státu a stát ho poskytuje svěřenému dítěti formou dávky příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Pěstoun zastupuje dítě jen v běžných záležitostech. Zásadní rozhodnutí činí rodiče (nebo jiní zákonní zástupci dítěte), pokud nejsou tohoto práva soudem zbaveni. Jde například o volbu budoucího povolání, vážnější lékařské zákroky, vyřízení cestovního dokladu atd. Vzhledem k tomu, že u pěstounské péče není vyloučen návrat dítěte do jeho původní rodiny, má pěstoun povinnost zajišťovat kontakt a sounáležitost dítěte s jeho rodiči a dalšími blízkými osobami. V této náročné roli je pěstoun doprovázen a podporován službami, které jsou podrobně popsány v další části manuálu.

Speciálním typem pěstounské péče je **pěstounská péče na přechodnou dobu** (někdy nepřesně nazývána jako „profesionální“). Tento typ pěstounské péče je určen pro děti, u nichž je zřejmé, že se brzy vrátí do své původní rodiny, nebo kde je naopak jisté, že se poměry v jejich rodině neupraví a je třeba uvažovat o osvojení. Dobu, kdy čekají na tzv. „právní

volnost“ pak tyto děti tráví v rodinném prostředí. Pěstounská péče na přechodnou dobu je omezena dobou 1 roku, zpravidla však trvá v řádech týdnů či několika měsíců. Soud každé tři měsíce přezkoumává, zda trvají důvody pro svěření dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu. Pěstoun na přechodnou dobu (osoba v evidenci) je pěstounem „krizovým“, musí být 24 hodin denně připraven přijmout dítě, které se ocitlo v nepříznivé situaci. Za to dostává stálý plat 20 000 Kč hrubého měsíčně, a to i v době, kdy o žádné dítě nepečuje, a je „v pohotovosti“. Na rozdíl od dlouhodobého pěstouna (osoby pečující) nemůže pěstoun na přechodnou dobu bez vážného důvodu odmítnout přijetí dítěte. Vážným důvodem může být například aktuální zdravotní stav pěstouna, nelze však odmítnout dítě z důvodu jeho původu, barvy pleti, věku atd. Takové odmítnutí by znamenalo vyřazení z evidence a zastavení výplaty odměny pěstouna. V praxi se však počítá s určitou „specializací“ pěstounské rodiny. Řada pěstounů na přechodnou dobu se věnuje péči o děti v raném věku, někteří se naopak věnují péči o děti starší.

Podrobnosti o výkonu pěstounské péče a způsobu její podpory upravuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění (dále jen „zákon o sociálně-právní ochraně dětí“). Tento zákon prošel velkou změnou k 1. lednu 2013. (novela vyšla ve sbírce zákonů pod číslem 410/2012 Sb.), mj. byl zaveden nárok pěstounů na různé typy podpůrných a doprovázejících služeb, financování těchto služeb prostřednictvím státního příspěvku na výkon pěstounské péče a institut dohod o výkonu pěstounské péče. Ke stejnému datu byla vydána vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „prováděcí vyhláška“). Co se týče pěstounské péče, stanoví tato vyhláška rozsah poradenství, které musí být náhradním rodinám poskytováno, obsah příprav a dalšího vzdělávání pěstounů.

Jak vypadá pěstounská péče v České republice a nejčastější předsudky

Ačkoliv v médiích se zpravidla setkáváme s obrazem pěstounské rodiny jako společenství, které pečuje o velké množství (třeba až deseti) dětí, skutečnost je zcela jiná. 75 % pěstounů má v péči jedno dítě, dalších 15 % pěstounů dvě děti. Zhruba polovina českých pěstounů jsou příbuzní dítěte (prarodiče, tety a strýcové, sourozenci). Příbuzenská pěstounská péče má přednost i podle nového občanského zákoníku, jenž klade velký důraz na zachování vztahů dítěte s blízkými osobami. V současné době

působí v České republice cca 9 700 pěstounských (a poručnických – rozdíl bude vysvětlen v další části) rodin, které poskytují zázemí přes 12 700 dětem. Zhruba 120 rodin poskytuje pěstounskou péči na přechodnou dobu. Jde o relativně nový typ „krizové“ náhradní rodinné péče. V zákoně o rodině se objevil již v roce 2006, kvůli nedokonalé právní úpravě však tuto péči zajišťovali jen jednotlivci. K jejímu rozvoji došlo až po změně zákona po 1. lednu 2013. Během roku 2013 zajistili tito pěstouni péči 234 dětem. Zároveň však v českých ústavech žije i nadále přes 9 000 dětí. Kojeneckými ústavy projde každý rok téměř 2 000 dětí mladších 3 let. Existuje tak významný prostor pro rozvoj náhradní rodinné péče v České republice. S náhradní rodinnou péčí je spojována řada omylů a předsudků:

✿ Pěstoun (zejména pěstoun na přechodnou dobu) nesmí navázat úzký vztah k dítěti. Naopak! Pěstoun je tím, kdo chybějící vztahy dítěti nahrazuje. Nejde o rodičovství biologické, ale tzv. „psychologické“. Pěstoun tak činí s vědomím, že může jít o dočasnou pomoc dítěti, které z jeho domácnosti odejde (zpět ke svým rodičům, osvojitelům atd.). Specialisty na tuto krátkodobou formu pomoci jsou pěstouni na přechodnou dobu.

✿ Pěstoun musí mít středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání v oblasti pedagogiky, sociální práce nebo zdravotnictví. Hlavní kompetencí pěstouna je být dobrým rodičem. Tato dovednost není závislá na míře vzdělání, ale především na osobnostních předpokladech zájemce o náhradní rodinnou péči a také na zkušenostech, které nabyl při výchově vlastních dětí. Žena, která celý život pečovala o děti (a má například pouze základní vzdělání), může o výchově dětí vědět více než vysokoškolsky vzdělaný odborník bez osobní zkušenosti s péčí o dítě. To ovšem neznamená, že pěstoun není na svou roli připravován.

✿ Stačí třídní kurz a člověk se může stát pěstounem. Zájemce o náhradní rodinnou péči prochází složitým systémem odborného posuzování (je popsán v následující části). Tento proces trvá nejméně půl roku. Jednou z jeho součástí je i povinná příprava v minimální délce 48 hodin, u pěstounů na přechodnou dobu minimálně 72 hodin (pro srovnání: na Slovensku je doba příprav stanovena na 28 resp. 60 hodin). Pěstouni se dále vzdělávají i v průběhu péče o dítě.

✿ **Pěstouni se starají o děti jen pro peníze.** Čistě ekonomická motivace se zpravidla projeví již v procesu odborného posuzování a přípravy zájemce. V případě, že v úvodních rozhovorech na ÚP, na obecním či krajském úřadě zájemce uvádí finanční zajištění jako jediný důvod, proč se zajímá o náhradní rodinnou péči, neměl by být dále zařazován do procesu přípravy a zprostředkování.

Práva a povinnosti pěstouna

Pěstounská péče je velmi náročné (24 hodinové) povolání. V České republice docházelo k poměrně častému selhávání této péče (výzkumy hovoří o 8 – 9 % případů). Příčinami byla nedostatečná příprava a práce s motivací zájemců o náhradní rodinnou péči, neexistující podpora a pomoc při řešení problémů souvisejících s tímto typem péče (kontakt s rodinami, náročnost péče atd.). Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí, účinná od 1. ledna 2013, zavedla kromě dosavadní finanční podpory také zákonný nárok pěstounských rodin na služby, které jim pomáhají plnit povinnosti spojené s výkonem tohoto typu náhradní rodinné péče. Cílem služeb je předcházet rizikům, která s sebou každá náhradní rodinná péče nese. Na řadu z nich se pěstoun připravuje v rámci procesu zprostředkování, ale až v každodenní péči je konfrontován s individuálními potřebami dítěte. Každé dítě má jinou minulost a jiné potřeby. Svěřené dítě se musí vypořádat se skutečností, že bylo nuceno opustit své blízké a navázat vztahy v nové rodině. Služby pro pěstouny zajišťuje úřad či organizace, s nimiž má pěstoun uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče (viz dále). Pěstoun má nárok na následující typy služeb (některé z nich jsou úzce propojeny s povinnostmi pěstouna):

✿ **pomoc při péči o svěření dítě,** pokud je pěstoun nemocen, narodí se mu dítě, při úmrtí v rodině, či pro zařizování nezbytných úředních (soudních) záležitostí, pěstouni mají dále nárok na minimálně 14 dnů této péče v kalendářním roce bez uvedení důvodů.

✿ **právo na zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci.**

✿ **právo na zprostředkování bezplatného vzdělávání,** toto právo je spojeno s povinností pěstounů absolvovat každý rok 24 hodin vzdělávání pro rozšíření znalostí v oblasti péče o dítě.

✿ právo na pomoc při zajištění kontaktu a sounáležitosti dítěte s jeho rodiči a dalšími blízkými osobami, toto právo je opět spojeno s povinností pěstouna, a to udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými, zejména rodiči, a povinností udržovat styk rodičů a dítětem.

Zajištění služeb pro podporu náhradní rodinné péče je koncipováno stejným způsobem jako systémy služeb u jiných cílových skupin v sociální oblasti (senioři, osoby se zdravotním postižením atd.), tzn. ve spolupráci veřejné správy (obcí, krajů) a nestátních neziskových organizací. Všechny tyto subjekty poskytují své služby na základě shodných pravidel, co se týče odbornosti personálu, systému kontroly atd. Pro financování služeb byl zaveden **státní příspěvek na výkon pěstounské péče** ve výši 48 000 Kč na jednu doprovázenou pěstounskou rodinu (uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče).

Odměna pěstouna a další dávky pěstounské péče

Pěstoun pobírá za svou činnost odměnu, která je po účely daňových a pojistných předpisů posuzována jako plat. Výjimkou jsou prarodiče, kteří pobírají odměnu pouze v tzv. důvodech hodných zvláštního zřetele (sociální situace rodiny, zdravotní stav atd.). O přiznání odměny rozhoduje ÚP na základě vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Odměna pěstouna (srovnání stavu před a po novele zákona o sociálně-právní ochraně dětí):

Počet dětí v pěstounské péči	Četnost %	Odměna pěstouna Kč/měsíčně do 31. 12. 2012	Odměna pěstouna Kč/měsíčně od 1. 1. 2013
1 dítě	74,5	3 410	8 000
2 děti	15,9	6 820	12 000
3 děti nebo 1 dítě zdravotně postižené	5,9	18 755	20 000
4 děti	0,1	20 460	24 000
Ostatní kombinace	3,6	od 10 230	od 24 000

Tučně zvýrazněné částky podléhají zdanění a odvodu pojistného.

Pěstouni na přechodnou dobu pobírají stabilní odměnu 20 000 Kč měsíčně hrubého, v případě, že aktuálně pečují o dítě se zdravotním postižením, zvyšuje se tato odměna na 24 000 Kč měsíčně.

Kromě odměny, která náleží pěstounovi, pobírá pěstounská rodina ještě další dávky:

✿ příspěvek při převzetí dítěte ve výši 8 000 – 10 000 Kč dle věku dítěte (jednorázová dávka). Na příspěvek nemají nárok pěstouni na přechodnou dobu.

✿ příspěvek na úhradu potřeb dítěte – pravidelná měsíční dávka, která je náhradou výživného. Rodiče dítěte mají i nadále povinnost platit výživné, to však hradí stát, stát poskytuje pěstounům pravidelnou dávku. Pokud je výživné placené rodiči vyšší než dávka, je pěstounům dopláceno. Výše dávky činí od 4 650 do 9 000 Kč měsíčně podle věku dítěte a jeho zdravotního stavu.

✿ příspěvek při ukončení pěstounské péče – jednorázová dávka ve výši 25 000 Kč, kterou dostává dítě opouštějící pěstounskou péči po nabytí zletilosti nebo poté, co skončila doba přípravy na budoucí povolání (pěstounská péče trvá do 18 let, ale stát podporuje i nadále pěstounské rodiny starající se o mladého dospělého po dobu jeho přípravy na budoucí povolání, nejdéle do věku 26 let). Jde o období podpory, kterou dostávají děti opouštějící dětský domov.

✿ příspěvek na zakoupení motorového vozidla - vícečetné pěstounské rodiny (pečující o 3 a více dětí) mají dále nárok na příspěvek na zakoupení motorového vozidla ve výši 70 % ceny vozidla, maximálně však 100 000 Kč.

Podrobné informace o dávkách pěstounské péče lze nalézt na webových stránkách:

<http://portal.mpsv.cz/soc/dpp>

Role veřejné správy v oblasti pěstounské péče (přehled)

Obecní úřad obce s rozšířenou působností (OSPOD)

- ❁ vyhledává vhodné uchazeče o náhradní rodinnou péči
- ❁ poskytuje poradenskou pomoc těmto uchazečům, přijímá žádosti o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče
- ❁ vede dokumentaci dětí, pro něž je vyhledávána náhradní rodinná péče
- ❁ uzavírá dohody o výkonu pěstounské péče, vydává správné rozhodnutí v případech, kdy dohoda není uzavřena
- ❁ provádí dohled nad průběhem náhradní rodinné péče

Krajský úřad

- ❁ zajišťuje přípravu osob vhodných stát se osvojiteli a pěstouny
- ❁ poskytuje poradenskou činnost pěstounům a osvojitelům
- ❁ provádí zprostředkování náhradní rodinné péče (výběr vhodných náhradních rodičů pro dítě)
- ❁ vede evidenci osob vhodných pro náhradní rodinnou péči a dětí, jimž je potřeba náhradní rodinnou péči zajistit
- ❁ vydává pověření k výkonu sociálně-právní ochrany
- ❁ uzavírá dohody o výkonu pěstounské péče
- ❁ provádí kontrolní a metodickou činnost vůči obecním úřadům

Osoby pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany („pověřené osoby“)

Jde o fyzické a právnické osoby, které disponují speciálním pověřením od krajského úřadu. K jeho získání je nutno splnit řadu podmínek (odborná způsobilost, dostatečné technické a materiální zázemí atd.). Pověřené osoby mohou vykonávat tyto činnosti:

- ❁ vyhledávat osoby vhodné stát se osvojiteli nebo pěstouny
- ❁ vyhledávat děti, kterým je potřeba zajistit péči v náhradním rodinném prostředí

- ✿ zajišťovat přípravy žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče
- ✿ uzavírat dohody o výkonu pěstounské péče
- ✿ poskytovat osobám, s nimiž uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče, doprovodné a poradenské služby, provádět u těchto osob dohled nad výkonem pěstounské péče

Úřad práce ČR

- ✿ **informuje o možnosti stát se pěstounem, předává informační materiály a kontakty na pracovníky OSPOD**
- ✿ vyplácí dávky pěstounské péče
- ✿ vyplácí státní příspěvek na výkon pěstounské péče, kontroluje účelnost jeho vynakládání
- ✿ zajišťuje inspekce kvality sociálně-právní ochrany u pověřených osob

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

- ✿ je metodickým a kontrolním orgánem na úrovni orgánů ústřední správy
- ✿ rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí krajských poboček ÚP ve věci dávek pěstounské péče a státního příspěvku na výkon pěstounské péče
- ✿ rozhoduje o odvolání ve věcech, o nichž rozhodují krajské úřady

Použitá literatura

6.

BUBLEOVÁ, Věduna et al., Základní informace o náhradní rodinné péči. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče o. s., 2011. ISBN 978-80-87455-01-2.

BUBLEOVÁ, Věduna et al., Základní informace o pěstounské péči a péči poručníka. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče o. s., 2011. ISBN 978-80-87455-03-6.

LANGMEIER, Josef; MATĚJČEK, Zdeněk. Psychická deprivace v dětství. Vyd. 4. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1983-5.

Metodická informace ze dne 14. března 2013 o postupech spojených s umístováním dětí do pěstounské péče na přechodnou dobu po přijetí novely zákona č.359/1999 Sb.

MIKLOŠKO, Jozef; Ohrozená rodina na Slovensku. Analýza kontextu vyňatia detí z prirodzeného prostredia v rokoch 2006 až 2010. Bratislava, 2011. ISBN: 978-80-970879-0-6

Dávky pěstounské péče 2013, Vyd.1. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2013, ISBN 978-80-7421-058-7.

Pěstounská péče na přechodnou dobu pro nejmladší děti, Vyd.1. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011, ISBN 978-80-7421-039-6.

PTÁČEK, Radek et al. Vývoj dětí v náhradních formách péče, Vyd.1. Praha: MPSV ČR 2011. ISBN 978-80-7421-040-2.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

NADAČNÍ FOND **J&T**

Prosecká 851/64, 190 00 Praha 9
www.nadacnifondjt.cz

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz